

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi polji. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 80 kr., za četrt leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. nov. den.

~ V Ljubljani v sredo 11. februarja 1863. ~

Gospodarske stvari.

Spomlad in gosence.

Brez zime bomo stopili letos v spomlad. Saj se nimamo hudega mraza več bati, ako dozdanja posebnost zimskega vremena še dalje taka ostane.

Huda zima pokončá veliko gosenčne zalege zlasti takrat, ko po kakih gorkih sončnih dnevih, ki oživljajo gosence, pritisne hud mraz. Tega letos ni bilo; tedaj tudi ni pod zlo šel škodljivi mrčes. In zatega voljo se je res bati škode, ki jo sadnim, pa tudi gojzdnim drevesom utegnejo prizadjeti gosence.

Iz več krajev slišimo, da metulji že davnej okoli frfrazjo pod milim nebom. Visokospoštovani predsednik boštanjske podružnice kmetijske, gosp. Dermel, nam je poslal takih mrgoljincov, ki so znani pod imenom „rumenih metuljev“ (Citronenfalter, Papilio rhamni), in že od sv. Petra in Pavla frfrazjo od grma do grma. Res je, da ti mrgoljinci imajo svoje gnjezda na krhlikah (Faulbaum) in niso škodljivi sadnim drevesom; ali kakor „rumeni metulj“ bode gotovo tudi „beli metulj“, veliki škodljivec sadnemu drevju, se kmali prikazal in napravil zalego. Zraven njega pa bo še drugega mrčesa več. Lansko jesen je sila veliko gosenc se izvalilo iz jajčic, in ko so pokončale veliko drevesnih očes, so se v mrzlem vremenu v nove gnjezda tako vtaborile, da so brez škode zimo prebile. Vidi se tedaj dosti gnjezd po sadnem drevju, pa tudi po hrastih in lipah. Da bi se bile v enem letu gosence dvakrat prikazale, je prikazen, ktere se tudi stari ljudje ne spominjajo, in ravno zato se je v prihodnji spomladi bati hude škode, zlasti, ako v brezštevilih jajčicah spijoče gosence zlezejo na dan.

Zato, gospodarji! ne držimo križem rok. Ako je zima gosencam ugodna, je pa ugodna tudi nam in našim pridnim rokam. Zima je še, čeravno le po imenu; poljske dela še počivajo; vreme pa je lepo — hajd na naše sadne drevesa, da jih obvarujemo škode.

Starikosto skorjo jim odpravimo do čistega, čedimo jih vse zalege po razpokah, trebimo jim mah, pokončujmo gosenčne gnjezda! Za to delo imamo zdaj najlepši čas.

Vi pa gospodje župani in vi gospodje v kancelijah, ki vas veže postava, da čujete nad tem delom, storite postavno dolžnost, da opominjate vse svoje ljudi in da naznanjate nečimerne še posebno.

In vi duhovni gospodje in gospodje učitelji, katerih beseda na prižnici in v šoli, pa tudi sicer med ljudstvom največ veljá, povzdignite krepko svojo besedo, da se brez odlašanja stori, kar je potreba velika.

Bolezni vinske.

(Dalje in konec.)

Kar smo dozdej o vinskih boleznih povedali, so besede Vertovcove. Čujmo zdaj še, kaj pravi Zalkar o kalnih vinih.

Že po vrenju — piše v svojem „umnem gospodarstvu“ — se vino včasih noče čistiti, ostane kalno in gosto, ali pa megla se vlačijo po njem, in ne le takrat, ali nekaj časa, ampak tudi še potlej vse leto. To dela najraje tiste leta, kadar grojzdje dobro ne dozori, kadar je v jeseni namesti gorko, bolj mrzlo in deževno; kadar bi imelo grojzdje najbolj zoriti, je namesti sladkega vinskega soka veliko vodene reči v vinu. Tako vino je rado kislo, prazno, pusto in malo vredno. Tako vino je treba v kak drug suh sod pretočiti, ga od debelih drož ločiti, in s kakošno žlezasto neškodljivo rečjo učistiti. Take žlezaste reči so ribji mehur, mizarski lim, pa tudi mleko, jajčni beljak v to služi, najprej pa naj se s čednim, opranim peskom, ki tudi kalno vodo čisti, poskusi. Tako učiščeno vino bo potlej še za kaj.

Tudi začne vino kmali po vrenju mehko biti, se začne vleči, je „na potezi“, kakor pravijo, teče tiho kakor olje, in niti dela. To dela vino le v dobrih letih, kadar so dobre, močne vina; vodeno vino tega ne bo delalo, in pa če se mošt dene v moker, ne pa v suh sod. Če to kmali po vrenji dela, ni to nič nevarnega, in dostikrat samo neha, ali pa se pretoči tako vino v drug suh sod, in je precej dobro. Drugač pa je, če poleti tako začne; takrat je popolnoma skazenje blizo.

Če ga o pravem času še vjameš in pretočiš, ga morebiti še otmeš. Če se pa kolikaj zamudi, postane kmalo tako vino kakor repnica, čudno sladko, gosto, blede, ima duh po otročjeku in ni za nič. Drože se namreč segrejejo, gredó ob sodu nakviško, in ko na vrh pridejo, padejo v vino nazaj že skažene in smrdljive. To se lahko zgodi spomladi, poleti, v jeseni, in tudi v mehki zimi, včasih tako naglo, da se prej še nič vleklo ni, in se še zdaj včasih ne vleče. Dasiravno se dobre vina tako lahko skazé, se vendar slabe, vodene še raje. Žganjarjem še včasih zaleže, ki pa tudi ni dobro. Najboljši ga je zavreči.

Kako je z govejo kugo na dalje.

Dalje sl. deželna vlada kranjska z naznanilom od 9. dne t. m. pod števil. 1881 oklicuje veselo novico, da v sevniškem okraju na Štajarskem in od 8. prosenca (januarja) nobena živina za govejo kugo več zbolela in da po takem je ta bolezen čisto potihnila. Zavoljo tega se odpre spet meja med Krajnsko in Štajarsko in nehajo tudi vse druge zapovedi in prepovedi, ki so bile treba za obrambo naše dežele proti goveji kugi in zapovedane po razglasih od 2. in 19. januarja l. l. pod št. 59 in 838.